

ارزیابی پوش سنگ مخزن آسماری در میدان نفتی گچساران

سعید پورمراد^۱، دکتر حسن امیری بختیار^۲، مهندس ابوالقاسم جعفری^۳ و افشن پارساei^۴

چکیده

مادستون سازنده عمدۀ پوش سنگ مخزن آسماری میدان نفتی گچساران است. این میدان در فاصله ۲۲۰ کیلومتری جنوب شرقی اهواز قرار گرفته و عمدۀ تولید نفت از مخزن آسماری در این میدان صورت می‌گیرد. پوش سنگ میدان نفتی گچساران با استفاده از نمودارهای چاه نگاری صوتی (Sonic) و پرتوگاما (Gamma ray) و اطلاعات حاصل از میکروسکوپ الکترونی (SEM) مجهز به EDX مورد بررسی قرار گرفت. پوش سنگ در این میدان به ۶ لایه کلیدی F,E,D,C,B,A تقسیم می‌شود. ضخامت پوش سنگ در بعضی نقاط به میزان زیادی کاهش می‌یابد که این نازک شدگی می‌تواند در اثر عملکرد تکتونیکی باشد. بیشترین ضخامت پوش سنگ در یال شمالی میدان بوده و در برخی از چاه‌های نفتی به حدود ۶۰ متر می‌رسد. بیشترین ضخامت مربوط به لایه کلیدی C است. مقایسه تغییرات ضخامت با شبیه سازنده نشان می‌دهد که تغییر ضخامت همیشه تابع شبیه سازنده نمی‌باشد. بلورهای اندریت متحمل تغییرات دیاژنتیکی شده و فرایندهای جانشینی و کلسیتی شدن شاخص آن است. مطالعات پتروفیزیکی و تغییرات لیتولوژی نمونه‌های مورد مطالعه محیط سبک‌خایی - مردابی را برای سازند گچساران پیشنهاد می‌دهد. تغییرات لیتولوژی نشانه تناوب آب و هوای گرم و مرطوب تا گرم و خشک در جریان رسوب‌گذاری پوش سنگ می‌تواند باشد.

کلیدواژه‌ها: لایه کلیدی، پوش سنگ، سازند گچساران، میکروسکوپ الکترونی و EDX

Caprock evolution of Asmari Reservoir in Gachsaran

Saeid Poormorad, Dr.Hasan Amiri Bakhtiar, Abolghasem Jafari and Afshin Parsaei

Abstract

The mudstone is main Caprock in the Gachsaran Field. This Field is located at 220 km south east of Ahwaz. This Caprock investigated by Gamma, Sonic log, Sem whit Edx. This Caprock divided by 6keybeds the thiknes in some area is decreased that is related to tectonic activity. The more thikness of Caprock is on the north limb of field and in some wells, This thickness get 60 meter. The more thicknes is related to C Keybed. The comparision of changes

^۱ - دانش آموخته کارشناسی ارشد رشته سنگ شناسی رسویی و رسوب شناسی - دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات تهران
omid2red@gmail.com

^۲ - رئیس بخش زمین شناسی شرکت مناطق نفت خیز جنوب

^۳ - رئیس اداره عملیات زمین شناسی شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب

^۴ - دانش آموخته رشته زمین شناسی نفت - دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران afshin-naft@yahoo.com

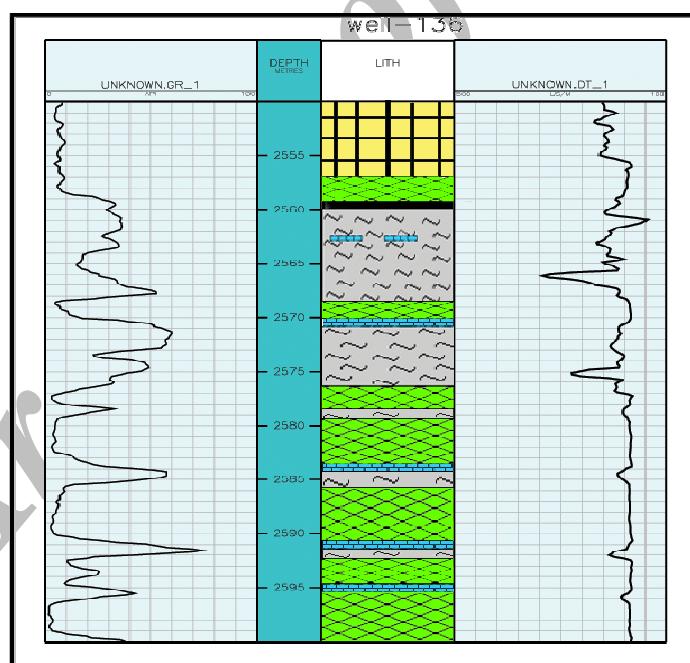
whith dip formation shows that chang of thickness always is not submision dip formation. Anhydrit crystals is effected diagenetic and replacement calcitization processes is best marks to show that. The petrophysical studies and lithological changes are cases studied at he sobkha –lagon that is suggested for Gachsaran formation litological changes can be a sign alternactiv climates of warm and dry in depositional urrent of Caprock.

Keywords: Key bed, Cap rock, Gachsaran, Formation, SEM, EDX.

پوش سنگ یا در واقع لیتولوژی لایه‌ها با بیشترین دقت ممکن صورت می‌گیرد، از جمله مهمترین روش‌های مورد استفاده می‌توان به نمودارهای چاه پیمایی اشاره نمود، از مزایای استفاده از این روش می‌توان به سهولت و تسريع کار مطالعه و امکان شناسایی سازند و تعیین لیتولوژی آن در اعماق (درمواردی که دسترسی مستقیم به نمونه محدود نباشد) اشاره کرد. از مهمترین نمودارهای چاه نگاری جهت تعیین لیتولوژی و تغییرات ضخامت درپوش سنگ نمودارهای صوتی و نمودار پرتوگاما می‌باشند (شکل ۱).

مقدمه:

بسیاری از مشکلات حفاری درهنگام رسیدن به سنگ مخزن درمیادین نفتی در ارزیابی صحیح و دقیق پوش سنگ مخازن نفتی نهفته است (McQuarrie, 2004). بخش اسازند گچساران به عنوان پوش سنگ مخزن آسماری میادین نفتی زاگرس عمل نموده که ارزیابی صحیح آن علاوه بر کاهش ریسک حفاری در برنامه ریزی های مدیریت اکتشاف و حفاری نقش عمده ای ایفا می کند (زروانی، ۱۳۸۵). امروزه درصنعت نفت ارزیابی پوش سنگ میادین مختلف نفتی و شناسایی لایه‌ای کلیدی

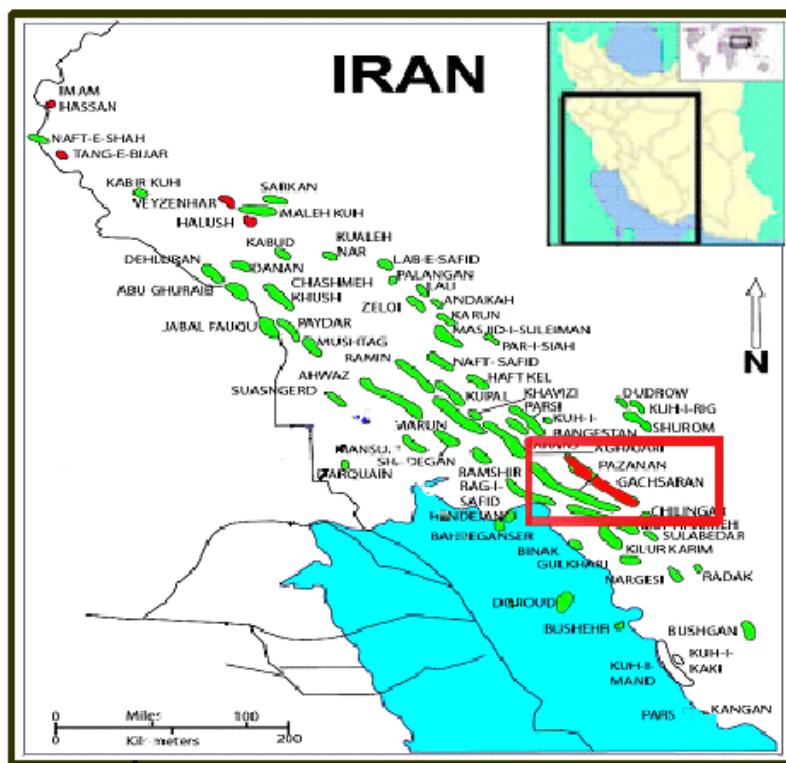

شکل ۱) تصویر نمودار پرتو گاما (سمت چپ) و نمودار صوتی (سمت راست) و لیتولوژی تفسیر شده توسط این دونمودار (GS#136).

واقع شده است. این تأثیریستی به طول حدود ۷۰ کیلومتر وعرض ۶ تا ۱۵ کیلومتر است. عمدت تولید نفت ازآسماری در این میدان صورت می‌گیرد که عمدتاً از سنگهای کربناته تشکیل شده است (مطیعی، ۱۳۶۴- شکل ۲).

زمین شناسی منطقه:

میدان نفتی گچساران در فاصله ۲۲۰ کیلومتری جنوب شرقی اهواز قرار گرفته و شامل سازندهای شکافدار آسماری و بنگستان بوده که در جهت عمومی شمال غربی - جنوب شرقی طاقدیس‌های میادین نفتی جنوب ایران

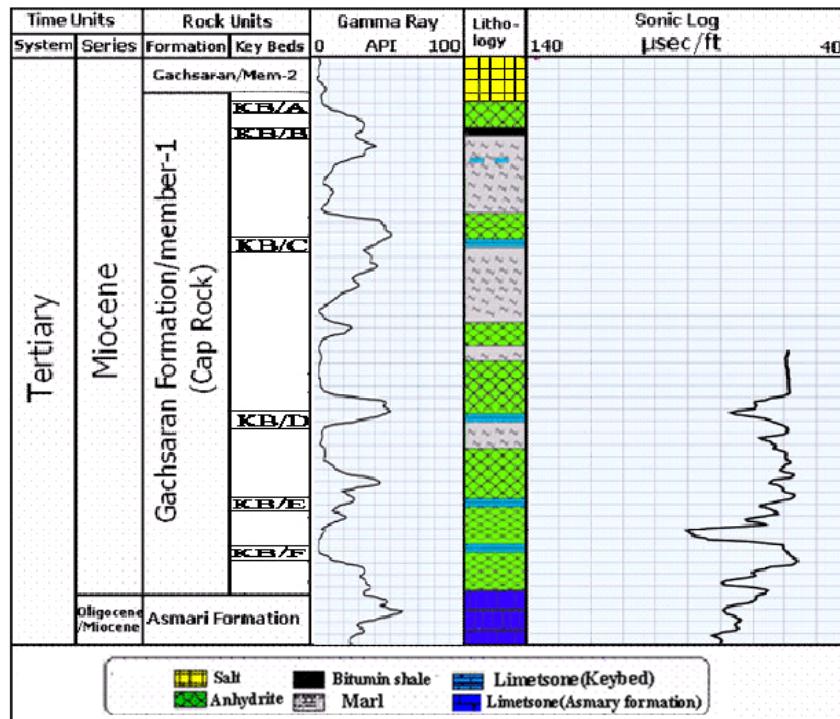

شکل(۲) موقعیت جغرافیایی میدان نفتی گچساران در منطقه مورد مطالعه (اقتباس از قلی زاده، ۱۳۸۵).

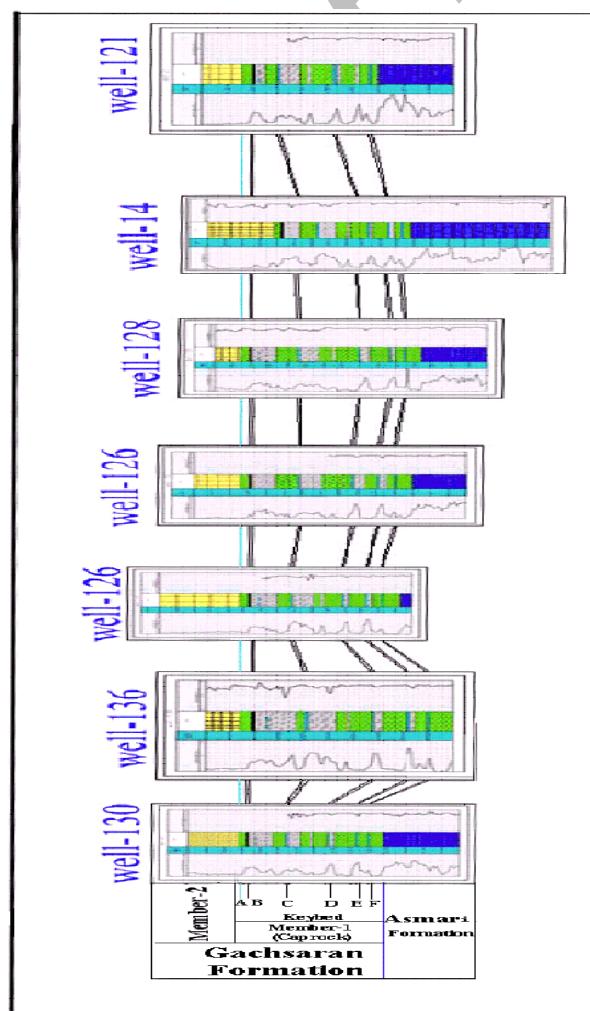
موقعیت چاههای مختلف مشخص گردید (شکل ۳). پس از تعیین لیتوژوئی چاههای مختلف و تعیین طبقات راهنمای پوشسنگ (keybed) ستون چینه‌شناسی تطابقی برای پوشسنگ چاههای یال شمالی و چاههای یال جنوبی میدان نفتی گچساران با استفاده از لگ‌های گاما و صوتی ترسیم گردید (شکل ۴ و ۵). سپس با تعیین ضخامت در بخش‌های مختلف پوشسنگ به تجزیه و تحلیل عوامل موثر در تغییر ضخامت و مقایسه ضخامت‌های کلی هرچاه با شبیب چاه مورد نظر جهت تعیین نقش شبیب در تغییر ضخامت صورت گرفت، همچنین توسط نتایج حاصل از میکروسکوپ الکترونی نوع عناصر و تغییرات عنصری موجود در پوشسنگ مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت. و در پایان با توجه به اطلاعات موجود به تفسیر و تحلیل حوضه رسوبی پرداخته شد.

روش مطالعه:

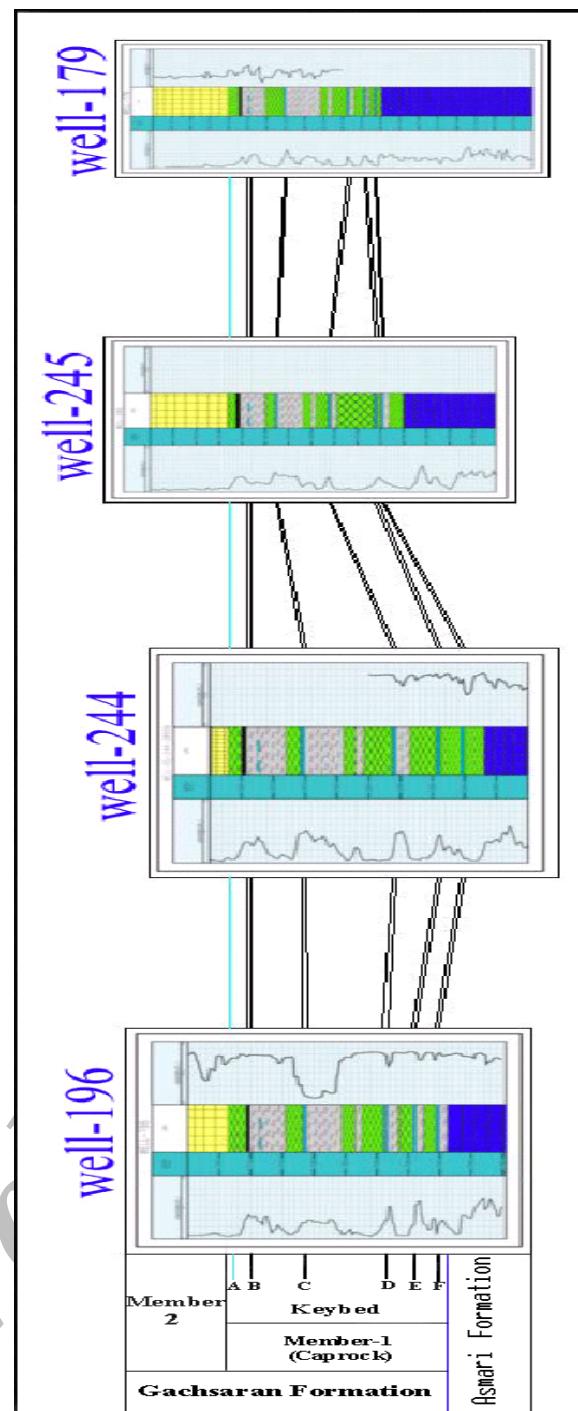
در این تحقیق هدف بر آن است که با استفاده از نمودارهای چاه نگاری (پرتوگاما و صوتی) و تطبیق داده‌های آن با اطلاعات حاصل از میکروسکوپ الکترونی (SEM) و تجزیه عنصری بوسیله EDX از نمونه‌های حاصل از شرق میدان گچساران به بررسی پوشسنگ و درصورت امکان به تعیین ضخامت لایه‌ها و تغییرات ضخامت لایه‌ها و نیز تعیین نوع محیط رسوبی آن‌ها پردازیم. در این بررسی به دلیل قدیمی بودن نمودارهای پرتوگاما و صوتی مورد استفاده و نبودن اطلاعات رقومی از نمودارهای مورد نظر ابتدا بوسیله نرم افزار دیجیتايزر (Digitize) نمودارها بصورت رقومی تبدیل شده و سپس با استفاده از نرم افزار ژئولوگ (Geolog) نمودارهای گاما و صوتی ترسیم و ستوانلیتواستراتیگرافی پوشسنگ و

شکل ۳) ستون لیتواستراتیگرافی ترسیم شده براساس اطلاعات نمودارهای گاما و صوتی (GS#244).

شکل ۴) ستون چینه شناسی تطبیقی پوش سنگ چاه های یال شمالی، شرق میدان نفتی گچساران

شکل ۵) ستون چینه شناسی تطبیقی پوش سنگ چاه های یال جنوبی، شرق میدان نفتی گچساران

تبخیری ها و آواریهای دانه ریز و سنگهای غنی از مواد آلی هستند (Michalzic, 1996). معمولاً این لیتولوژی ها بیشتر به عنوان پوش سنگ دیده می شوند چون فشار بالایی درون مجاری خود دارند و به طور جانبی دوام دارند و نسبتاً انعطاف پذیر هستند و بخش اعظم مواد پر کننده حوضه های رسوی را تشکیل می دهند (Tucker, 2001).

بحث:

هر نوع لیتولوژی می تواند جهت تجمع هیدروکربن نقش پوش سنگ را بازی کند تنها شرط لازم آن است که حداقل فشار جابجایی در آن واحد لیتولوژی کی بیشتر از فشار شناوری ستون هیدروکربن در محل تجمع باشد (رضایی، ۱۳۸۰). بهترین و موثر ترین پوش سنگها

پوش سنگ می تواند نقش عمده ای داشته باشد. در این راستا تغییرات ضخامت در چاههای مورد مطالعه به دو صورت کلی و جزئی مورد مطالعه قرار گرفت که در حالت کلی ضخامت کلی پوش سنگ در یال شمالی بیشترین مقدار بوده و در برخی از چاهها به ۶۰ متر می رسد. در این یال از غرب میدان به سمت شرق میدان به تدریج از میزان ضخامت کلی همراه با تغییرات جزئی کاسته می گردد. دریالهای میانی و جنوبی میدان به تدریج از شرق میدان به سمت غرب میدان ابتدا سیر صعودی افزایش ضخامت سپس سیر نزولی تغییرات ضخامت مشاهده می گردد.

چین خوردگی که همراه تشکیل برخی نفتگیرها صورت می گیرد باعث ایجاد تغییرشکل های مهمی در پوش سنگ می گردد (قلی زاده، ۱۳۸۵). مادستون های کربناته ممکن است فشار مویینه بالایی داشته باشند ولی تحت تاثیر تغییر شکل صورت گرفته شکستگی های زیادی در آن ها توسعه می یابد که در نمک ها و انیدریت ها و شیل های رسی و سنگ های غنی ازماده آلی به این صورت نمی باشد (Paz,et al, 2006). در این میان شناسایی لایه شیلی Keybed\B (B) به وسیله نمودار گاما و تطابق و تأیید آن توسط نمودار صوتی بسیار حائز به پیش بینی های زمین شناسی عملیاتی بنماید ایده آل به حساب می آید. که در این زمینه بررسی تغییرات ضخامت

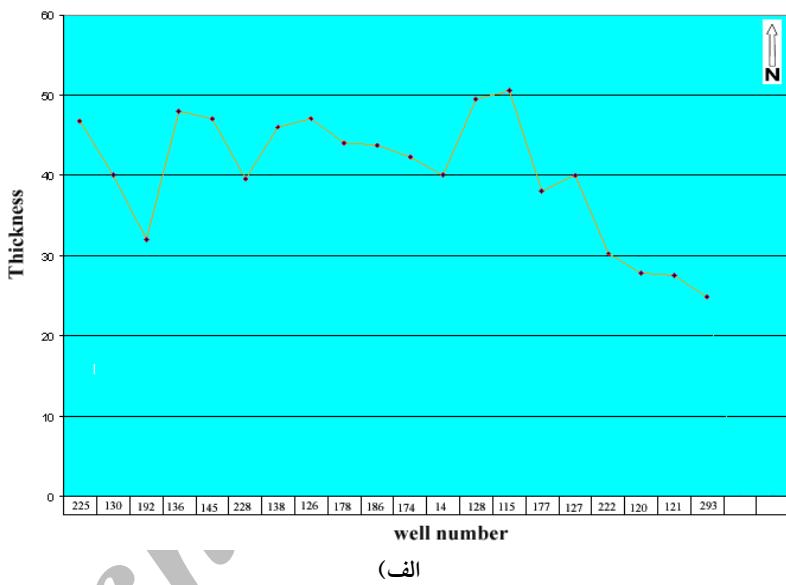
نقطه CASING	TOP CAP	TOP AS	ضخامت کل	E-F	D-E	C-D	B-C	A-B	شماره چاه
2511	2487	2533.75	46.75	4	18.5	14	12	2	225
2712.5	2689	2729	40	3.5	7.5	12.5	10.5	2	130
2785	2770.5	2802.5	32	3	5.5	9	8.5	2	192
2566	2552	2600	48	4.5	6.5	14	16	2	136
	2599	2646.5	47	4.5	6.5	16	12	2	145
	1453	1492.5	39.5	3.5	6	13	10.5	2	228
	2496	2542	46	3.5	7.5	16.5	2.75	2	138
2490	2462	2510	47	4	7.5	15	13.25	2	126
2361.5	2353.5	2397.5	44	3.5	6.5	15	12	2	178
2477	2472.25	2516	43.75	4.25	7.75	17	8.75	2	186
	2255.75	2298	42.25	2.5	7.75	16	10.75	2	174
	1719	1759	40	3.5	6	14.5	11	2	14
259.5	2532.5	2582	49.5	4.5	8.5	16.75	13.25	2	128
2316	2288.5	2339	50.5	4.5	8.5	18.5	3.5	2	115
2467	2462	2500	38	3	6	14.6	9.5	2	177
2421.5	2402	2442	40	3.5	7	16	8.5	2	127
2482.75	2470.75	2501	30.25	2.5	6	11.25	5.5	2	222
2301	2285.5	2314.25	27.75	2	5	11	5	2	120
	2282.5	2310	27.5	2	4.5	11	5.5	2	121
1726	1935	1959.75	24.75	3.75	4	10	5	2	293
	1706.75	1740	33.25	13.5	5.5	13	9.25	2	196
	1720	1760	40	2	4	17	12.5	2	179
	1976	2007	31	2.75	5	13.5	5.5	2	200
	2506.5	2503	2543	40	3.5	7	14.5	9	244
	2318.5	2311.5	2353	41.5	4.5	6.5	13.5	10	148
2447.7	2442	2480	38	1.5	10	11.5	8	2	245
	995.3	1021.416	26.11	2.2	4	8.64	6.06	2	6
	982.62	1013.10	30.48	-----	5.2	10.6	7.58	2	36
2438	2420.75	2456	35.28	----	7.5	17.75	7.25	2	330
	1917	1947	30	---	5.5	11.5	6	2	311

(Well-completion reports) جدول ۱) تغییرات ضخامت بین طبقات راهنمای پوش سنگ بر حسب متر (اقتباس از

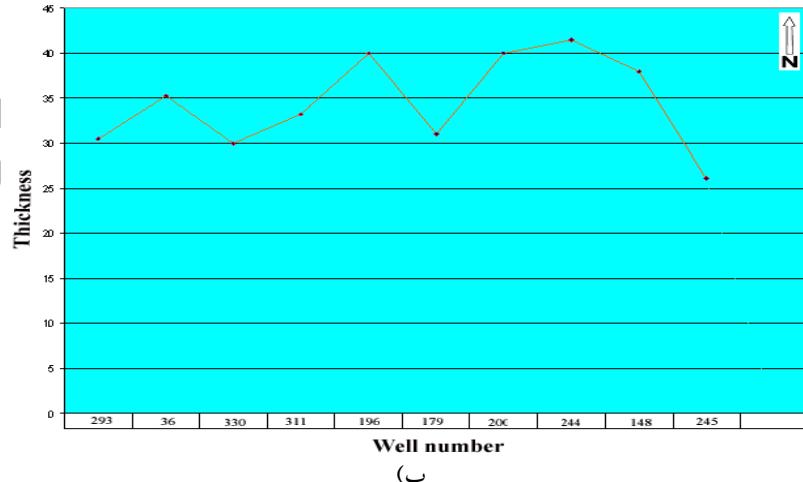
شده است و نیز موقعیت میدان که در مرکز حوضه رسوی در زمان تشکیل قرار داشته است می باشد.

مطالعات صورت گرفته حاکی از آن است که بیشترین میزان ضخامت پوشسنگ در شرق میدان نفتی گچساران بین ۲ لایه کلیدی C,D با میانگین ضخامت ۱۳,۷ متر می باشد (اشکال ۴ و ۵)، علاوه براین در برخی از چاههای مورد مطالعه طبقه راهنمای F به دلیل تاثیر فرایند های تکتونیکی صورت گرفته بسیار کم ضخامت شده و در بعضی از مناطق (بیشتر در قسمت های میانی میدان نفتی گچساران) به دلیل شدت فرایند های تکتونیکی صورت گرفته این طبقه راهنمای حذف گردیده است.

در حالت جزئی ضخامت در افق ها و لیتولوژی های مختلف کم و بیش دچارتغییر شده است (جدول ۱). مطالعات جزئی تغییرات ضخامت در شرق میدان نفتی گچساران حاکی از آن است که میانگین ضخامت در چاه های مورد مطالعه در میدان مورد نظر در حدود ۳۶,۵۹ متر می باشد. همانطور که در نمودار تغییرات ضخامت پوشسنگ (شکل ۶) مشاهده می گردد در شرق میدان نفتی گچساران (در دو یال شمالی و جنوبی) تغییرات ضخامت چندان ناگهانی نمی باشد و از قاعده خاصی پیروی نمی کند که این امر به دلیل لیتولوژی خاص پوشسنگ که عمدتاً از رسوبات تیغیری شکل پذیر تشکیل

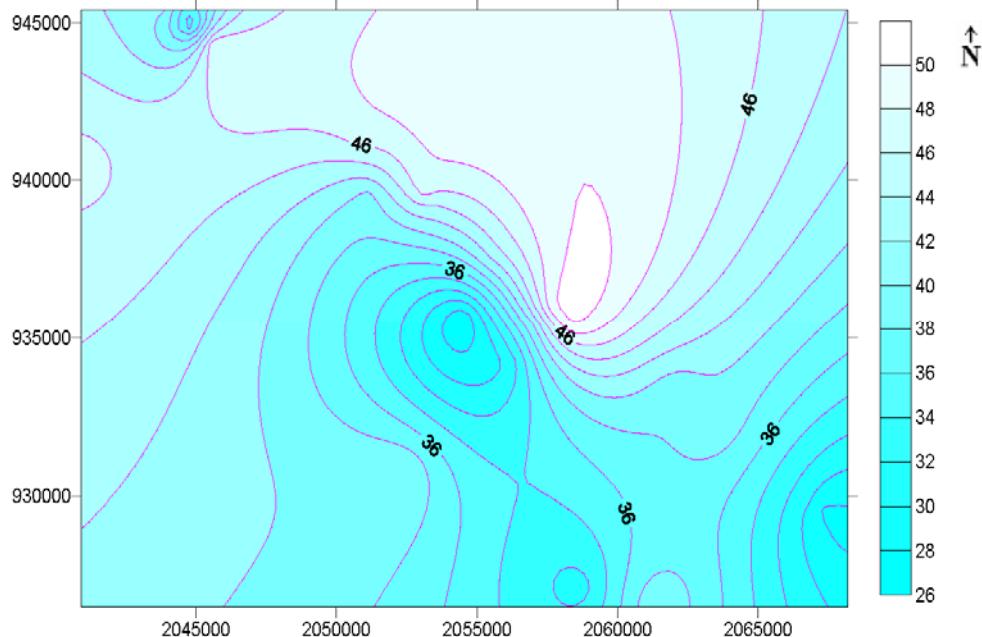

(الف)

(ب)

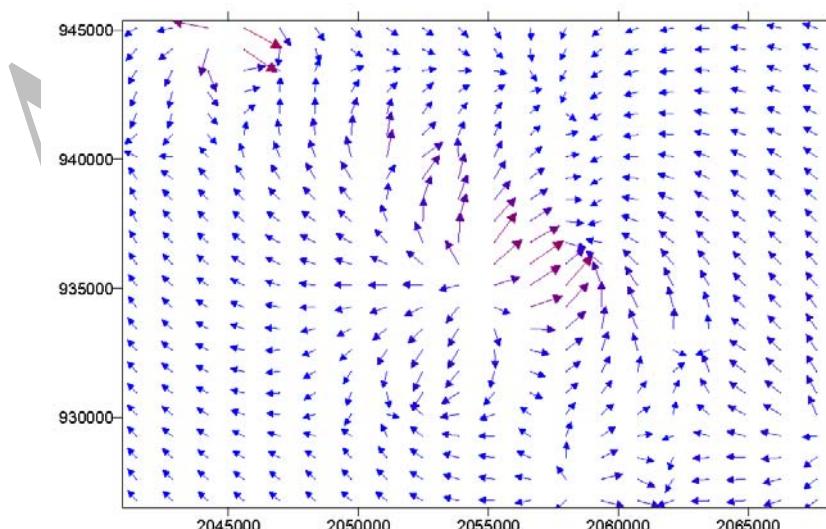
شکل ۶) نمودار تغییرات ضخامت پوش سنگ در یال شمالی (شکل الف) و یال جنوبی (شکل ب) شرق میدان نفتی گچساران (افزایش و کاهش خطوط نمودار از سمت راست شکل به سمت راست شکل بیانگر افزایش و کاهش ضخامت از شمال غرب میدان به سمت شمال شرق میدان است مقیاس افقی شماره چاه و مقیاس عمودی تغییرات ضخامت است).

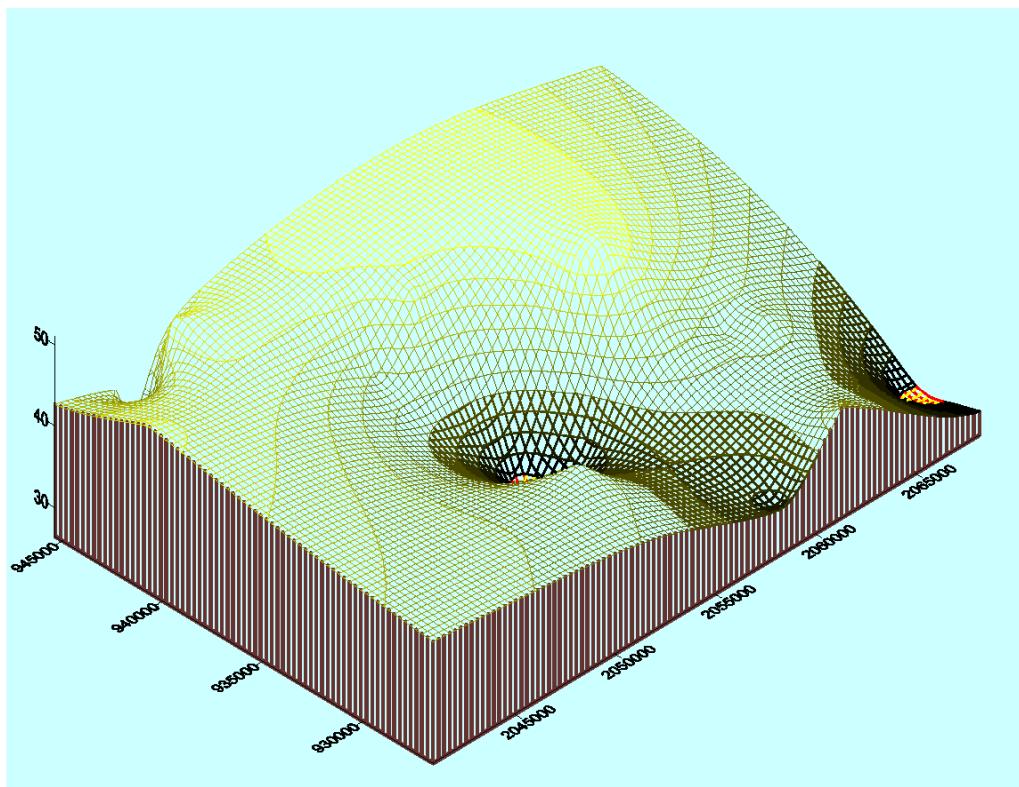
شکل ۷) نقشه خطوط هم ضخامت پوش سنگ در دو بیال شمالی و جنوبی شرق میدان نفتی گچساران (مقیاس نقشه بر حسب طول و عرض جغرافیایی است، مقیاس رنگی نقشه بر حسب ضخامت است).

می باشد و یا GS#130 با شیب /۸ ۳۶ دارای ضخامت ۴۰ متر بوده در حالی که GS#136 با همان میزان شیب دارای ضخامت ۴۸ متر می باشد. تغییرات ضخامت عمومی پوش سنگ تابع تغییرات ضخامت ناهماهنگ سیکل های تشکیل دهنده نیز می باشد این تغییرات ناهماهنگ در میدان گچساران متعلق به سیکل های F,E,B,A بوده و کمتر شامل سیکل های C,D می باشد (نمودار ۱).

تغییرات ضخامت اکثرآ تبعیت خاصی باشیب سازندی نشان می دهد و برای این منظور مقایسه ای بین ضخامت های عمودی چاه های واقع در بیال های شمالی و جنوبی شرق میدان نفتی گچساران با شیب لایه ها انجام گردید، نتایج نشان می دهد که تغییر ضخامت همیشه تابع شیب سازندی نمی باشد به عنوان مثال GS#115 با شیب ۴۵ درجه دارای ضخامت ۵۱ متر می باشد در حالی که GS#127 با همان میزان شیب دارای ۴۰ متر ضخامت

شکل ۸) تغییر جهت شیب لایه ها در پوش سنگ شرق میدان نفت گچساران براساس داده های ۳۰ چاه مورد مطالعه (محور افقی یانگر محور عمودی یانگر Norsting است).

شکل ۸) تصویرسه بعدی از وضعیت تغییرات ضخامت در شرق میدان نفتی گچساران (محور افقی بیانگر **Easting** و محور عمودی بیانگر **Norstring** می باشد).

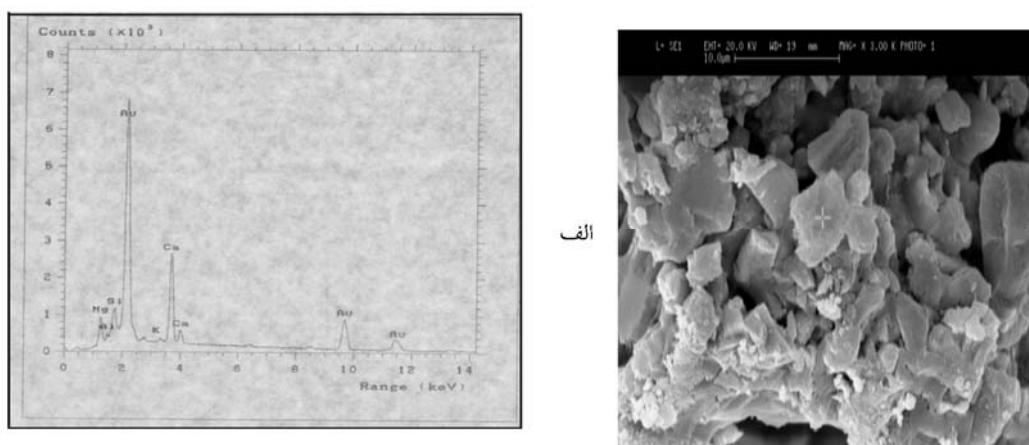
گردیده ولی در پوش سنگ چاه مورد مطالعه مشاهده نگردیده است، از دیگر تفاوت های پوش سنگ با طبقات بالاتر از پوش سنگ می توان به نبود Na در تمامی بخش های پوش سنگ و فراوانی K و Mg در پوش سنگ نسبت به بخش های بالاتر از پوش سنگ و همچنین کمتر بودن فراوانی Cl در پوش سنگ این میدان اشاره کرد. وجود عناصر کربنات کلسیم-سیلیس-آلومینیوم و منیزیم می تواند نشانه دولومیتیزاسیون باشد که در مواردی با تجمع غیرعادی آلومینیوم همراه است این تغییرات در ارتباط با ترکیب فازسیال در مرحله دیاژنز است (warren 2000-kasprzyak, 2005). در نمودار ۲ نمایی از عناصر مشخص شده در انیدریت های موجود در پوش سنگ و بخش بالایی پوش سنگ در چاه شماره ۱۸۸ و ۲۴۴ میدان نفتی گچساران که توسط EDX تعیین گردیده قابل رویت است.

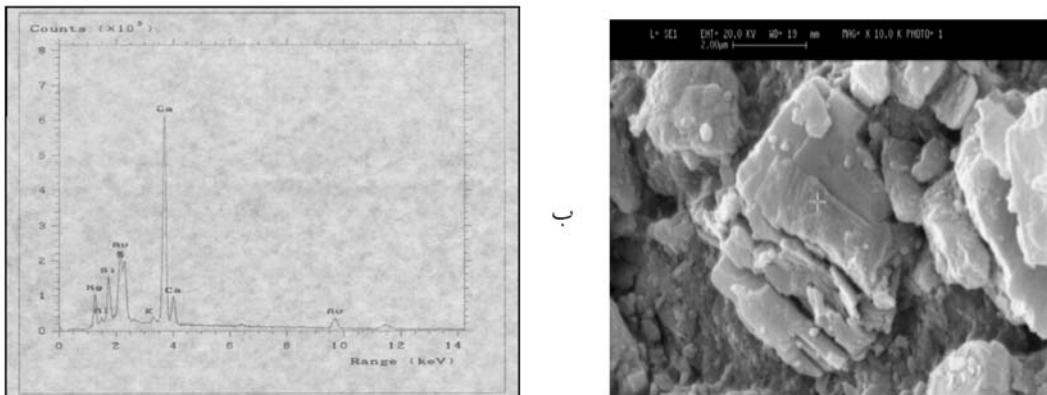
مطالعات تكميلي:

دادهای بدست آمده حاصل از تجزیه عنصری انیدریت های موجود در پوش سنگ توسط میکروسکوپ الکترونی (SEM) مدل Camberig-S360 مجهر به EDX چاه شماره ۱۸۸ و چاه شماره ۲۴۴ این میدان (شکل ۹ و جدول ۲) حاکی از آن است که بلورهای انیدریت در این میدان بصورت متنوع تغییر ترکیب داده اند، این بررسی ها نشان می دهند که مهمترین عناصری که در انیدریت های این بخش میدان مشاهده می گردد شامل عناصر Al, Mg, K, Ca, S, Cl, Si تفاوت هایی که از مقایسه انیدریت های موجود در پوش سنگ با انیدریت های بخش های بالایی پوش سنگ مشاهده گردیده (بخش های ۲ و ۳ و ۴ سازند گچساران) وجود BA در طبقات بالایی می باشد که این عنصر در تمامی انیدریت های بخش های بالایی پوش سنگ مشاهده

TI	NA	BA	AL	FE	K	MG	CA	CL	S	SI	DEPS	WELL
	*						*	*	*	*	1729	188
	*	*				*	*	*	*	*	2016	188
	*		*			*	*	*	*	*	2198	188
	*	*				*	*	*	*	*	2224	188
	*		*	*		*	*	*	*	*	2347	188
*			*	*	*	*	*		*	*	2476 Cap Rock	188
			*	*	*	*	*		*	*	2479 Cap Rock	188
			*	*	*	*	*		*	*	2481 Cap Rock	188
			*	*	*	*	*		*	*	2491 Cap Rock	188
	*						*	*		*	1248	244
	*					*	*	*	*	*	1768	244
	*	*	*	*		*	*	*	*	*	1830	244
	*					*	*	*	*	*	2154	244
	*					*	*	*	*	*	2310	244
	*	*	*	*		*	*	*	*	*	2392	244
	*	*	*				*		*	*	2400	244
			*		*	*	*		*	*	2528 CAP Rock	244
			*		*	*	*		*	*	2532 Cap Rock	244
			*		*	*	*		*	*	2542 Cap Rock	244
			*		*		*		*	*	2545 Cap Rock	244

جدول (۲) نوع عناصر در اندریت های موجود در اعماق مختلف شرق میدان نفتی گچساران

شکل ۹) تصاویر میکروسکپ الکترونی و نتایج حاصل از EDX نمونه های بررسی شده (نتایج کامل حاصل از بررسی نمونه ها در نمودار ۲ بیان گردیده است)

الف) عمق ۲۴۴ متری از چاه شماره ۲۴۴

ب) عمق ۲۴۹۱ متری از چاه شماره ۱۸۸

علاوه بر این توسط مطالعات عنصری صورت گرفته مشخص گردید که پوش سنگ میدان نفتی گچساران بر عکس پوش سنگ های دیگر میادین نفتی (بخش یک سازند گچساران در دیگر میادین نفتی) فاقد نمک می باشد که توجه به این نکته می تواند نقش مهمی در مطالعات زمین شناسی ایفا نماید.

منابع:

- رضایی، م، ۱۳۸۰، زمین شناسی نفت، انتشارات علوفی، صفحه ۴۱۰
- زروانی، ا. س. و سلیمانی، ب، ۱۳۸۵، ارزیابی پوش سنگ مخزن آسماری با استفاده دستاوردهای آن در غرب کشور، دانشگاه آزاد سنندج، ص ۶۹-۷۰
- قلی زاده گللو، ق. و سلیمانی، ب، ۱۳۸۵، بررسی لیتو فاسیس های طبقات راهنمای در پوش سنگ (بخش ۱ سازند گچساران) میدان نفتی آغاجاری، اولین همایش علوم زمین و دستاوردهای آن در غرب کشور، دانشگاه آزاد سنندج، ص ۳۵-۳۶
- قلی زاده گللو، ق، سلیمانی، ب، جعفری، ا. و محمدی، ا، ۱۳۸۵، ارزیابی پتروگرافیکی دولومیت های پوش سنگ مخزن آسماری در میدان نفتی آغاجاری،

نتیجه گیری:

با توجه به ضخامت لیتولوژی طبقات راهنما می توان نتیجه گرفت که سکانس رسوبی سازنده پوش سنگ در شرق میدان نفتی گچساران با مادستون و میان لایه های انیدریتی، ژیپس و افزایش رسوبات آهکی آواری شروع شده و با شیل بیتومیندار و انیدریت و لایه های از مادستون ادامه می یابد. این تغییرات می تواند بازگو کننده توالی شرایط آب و هوایی خاص گرم و مرطوب و گرم و خشک باشد. تغییرات لیتولوژیکی در نمودارهای چاه پیمایی نشان می دهد که این کانی ها در اثر بالا رفتن شوری آب در حوضه های بسته (قریباً بسته) و هنگامی تشکیل می شوند که میزان تبخیر برابر یا بیشتر از جمع آب واردہ به حوضه رسوب گذاری باشد. با افزایش درجه شوری توالی کربناتها و ژیپس و انیدریت و در خاتمه نمک- تشکیل می گردد. تغییرات لیتولوژی و عکس العمل متفاوت آن ها نسبت به نیروهای فشارشی موجب می شود که فرایند تخریب و ریزش دیواره چاه در حین حفاری رخ دهد. مطالعات عنصری انیدریت لیتولوژی و عکس العمل بخش های بالاتر از پوش سنگ حاکی از آن است که تفاوت های قابل توجه ای میان این انیدریت ها وجود دارد که این تفاوت ها می تواند نقش مهمی در طبقه بنده و ایجاد تفاوت میان این دسته از انیدریت ها ایفا نماید.

- Paz, J. and Rossetti, D., 2006, Petrography of gypsum-bearing facies of the Codo Formation (Late Aptian), Northern Brazil, Anaisda Academia Brasileira de Ciências, V. 78, no. 3, p. 557-572.
- Tucker, M.E., 2001, Sedimentary Petrology: Third edition, Blackwell, Oxford, 260 p.
- Warren, J. K., 2000, Dolomite; occurrence, evolution and economical important association, Earth science Rewiew, V. 52, p. 1-18.
- چهاردهمین همایش بلوورشناسی و کانی شناسی، دانشگاه بیرجند، جلد دوم، ص ۲۱۵-۲۲۱.
- مطیعی، ه.، ۱۳۶۴، پوش سنگ، گزارش شماره پ-۳۹۳۲ شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب، صفحه ۱۱۵.
- McQuarrie, N., 2004, Crustal scale geometry of the Zagros fold-thrust belt, Iran. Journal of Structural Geology, 26, p. 519-535.
- Michalcic, D., 1996, Lithofacies, diagenetic spectra and sedimentary cycles of Messinian Late Miocene-evaporate in SE Spain, Sedimentary Geology, v.106, p. 203-222.